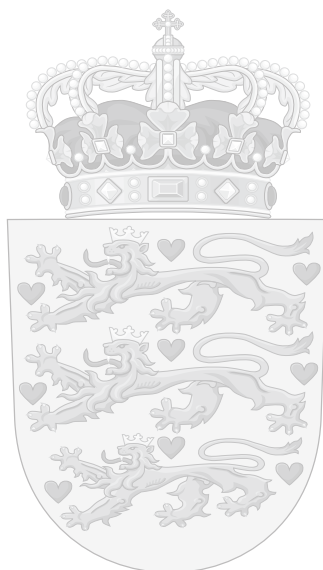

Konstytucja Królestwa Danii

Danmarks Riges Grundlov

Konstytucja Królestwa Danii z dnia 5 czerwca 1953 r.

Tłumaczenie: Marian Grzybowski

Podstawę niniejszego przekładu Konstytucji stanowił tekst w języku duńskim *Danmarks Riges Grundlov af 5. juni 1953* ogłoszony w urzędowym organie publikacyjnym Danii „*Lovtidende for Kongeriget Danmark*” [cz.] A 1953 nr XVII, lov [ustawa] nr 169. Tekst Konstytucji dostępny jest na stronie internetowej parlamentu duńskiego <www.ft.dk>.

Ostatnia zmiana, dotycząca Aktu o sukcesji tronu, Lov [ustawa] nr 528 z dnia 12 czerwca 2009 r.

Spis treści*

Część I (§ 1–4) <i>Ustrój</i>	215
Część II (§ 5–11) <i>Król</i>	215
Część III (§ 12–27) <i>Prerogatywy królewskie</i>	215
Część IV (§ 28–34) <i>Folketing</i>	217
Część V (§ 35–58) <i>Funkcjonowanie Folketingu</i>	218
Część VI (§ 59–65) <i>Wymiar sprawiedliwości</i>	221
Część VII (§ 66–70) <i>Kościół</i>	222
Część VIII (§ 71–85) <i>Prawa obywateli</i>	222
Część IX (§ 86–87) <i>Prawa wyborcze</i>	224
Część X (§ 88) <i>Zmiana Konstytucji</i>	224
Część XI (§ 89) <i>Wejście w życie Konstytucji</i>	224
Akt o sukcesji tronu z 27 marca 1953 roku (Tekst ujednolicony)	224

* Tytuły części wyróżnione kursywą pochodzą od redaktora.

Część I

Ustrój

§ 1

Niniejszą Konstytucję stosuje się do wszystkich części Królestwa Danii.

§ 2

Formą rządu jest monarchia konstytucyjna. Władza królewska podlega dziedziczeniu przez mężczyzn i kobiety stosownie do postanowień Aktu o sukcesji tronu z 27 marca 1953 r.

§ 3

Władza ustawodawcza należy do Króla i Folketingu¹. Władza wykonawcza należy do Króla. Władza sądownicza należy do sądów.

§ 4

Evangelisk Kirke i Luthersk Kirke jest kościołem państwowym Danii i jako taki jest wspierany przez państwo.

Część II

Król

§ 5

Król nie może panować w innych państwach bez zgody Folketingu.

§ 6

Król winien należeć do Evangelisk Kirke.

§ 7

Z chwilą ukończenia osiemnastu lat Król osiąga pełnoletność. Postanowienie to odnosi się też do następcy tronu.

§ 8

Przed objęciem tronu Król składa wobec Rady Państwowej uroczyste przyrzeczenie na piśmie, że będzie

¹ Pojęcie „Folketingu” należy do tradycji duńskiej terminologii ustrojowej i pochodzi z połączenia słów: folke (ludowy) i ting (zgromadzenie). W przybliżeniu można je tłumaczyć na język polski jako „Zgromadzenie Ludowe”. Do roku 1953 stosowane było na oznaczenie izby niższej parlamentu duńskiego. Po zniesieniu w Konstytucji Królestwa Danii z 5 VI 1953 r. dwuizbowości legislatury nazwę „Folketing” przyjął działający na jej podstawie jednoizbowy parlament.

wiernie przestrzegał Konstytucji. Sporządza się dwa oryginalne egzemplarze przyrzeczenia, z których jeden jest przekazywany Folketingowi na przechowanie w jego archiwach, zaś drugi podlega złożeniu w Archiwum Państwowym. Jeśli Król – z powodu nieobecności lub z innych przyczyn – nie jest w stanie podpisać wspomnianego uprzednio przyrzeczenia bezpośrednio przy obejmowaniu tronu, władza będzie – o ile ustawa nie stanowi inaczej – sprawowana przez Radę Państwową aż do momentu podpisania takiego przyrzeczenia. W przypadku, gdy wspomniane przyrzeczenie Król podpisał jeszcze jako następca tronu, obejmuje on tron bezpośrednio z chwilą jego opróżnienia.

§ 9

Ustawa określi reguły dotyczące sprawowania władzy monarszej w przypadku niepełnoletności, choroby bądź nieobecności Króla. W przypadku opróżnienia tronu i braku następcy Folketing wybiera Króla i ustanawia przyszły porządek dziedziczenia tronu.

§ 10

(1) Listę cywilną Króla² określa w okresie jego panowania ustawa. Ustawa ta winna nadto wskazać zamki, pałace i inne dobra państwowe, które zostaną pozostawione w dyspozycji Króla do jego użytku.

(2) Lista cywilna nie może być obciążona długiem.

§ 11

Członkom Domu Panującego ustawa może przyznać roczne apanaże. Przychody takie nie mogą być spożytkowane poza granicami Królestwa bez zgody Folketingu.

Część III

Prerogatywy królewskie

§ 12

W granicach określonych w Konstytucji Król posiada władzę najwyższą we wszystkich sprawach Królestwa i sprawuje tę władzę za pośrednictwem ministrów.

§ 13

Król nie odpowiada za swe poczynania; osoba Króla jest nietykalna. Za realizację władzy wykonawczej

² Konstytucja z 5 VI 1953 r. używa tradycyjnego pojęcia „listy cywilnej” króla na oznaczenie przewidzianych przez prawo apanaży królewskich.

odpowiadają ministrowie; ich odpowiedzialność zostanie określona w ustawie.

§ 14

Król mianuje i odwołuje premiera i pozostałych ministrów. On decyduje o liczbie ministrów i o podziale obowiązków między nich. Podpis Króla pod uchwałami odnoszącymi się do ustawodawstwa i sprawowania władzy przez rząd nadaje takim uchwałom ważność pod warunkiem, że podpisowi Króla towarzyszy podpis jednego lub kilku ministrów. Minister, który podpisał uchwałę, ponosi za nią odpowiedzialność.

§ 15

(1) Minister traci urząd z chwilą wyrażenia mu wotum nieufności przez Folketing.

(2) Jeśli Folketing wyrazi wotum nieufności w stosunku do premiera, winien on złożyć dymisję rządu, chyba że zostaną zarządzane nowe wybory. W przypadku wyrażenia rządowi wotum nieufności lub w przypadku złożenia dymisji rządu winien on kontynuować swe działania do chwili powołania nowego rządu. Ministrowie, którzy pozostają na swych stanowiskach, winni ograniczyć się tylko do wykonywania niezbędnych czynności zapewniających ciągłość urzędowania.

§ 16

Ministrowie mogą być oskarżeni przez Króla lub przez Folketing o nienależyte sprawowanie urzędu. Sprawy z oskarżeń przeciw ministrom o nienależyte sprawowanie urzędu rozpatruje Najwyższy Trybunał Królestwa.

§ 17

(1) Ministrowie tworzą Radę Państwową, w której następca tronu uzyskuje miejsce z chwilą osiągnięcia pełnoletności. Radzie Państwowej przewodniczy Król, poza przypadkami wymienionymi w § 8 oraz sytuacją, w której ustawa zgodnie z § 9 upoważni Radę Państwową do sprawowania władzy.

(2) Wszystkie projekty ustaw i inne ważne przedsięwzięcia rządowe podlegają rozpatrzeniu przez Radę Państwową.

§ 18

Powstrzymując się od zwołania Rady Państwowej, Król może powierzyć rozpatrzenie każdej sprawy Radzie Ministrów. W skład Rady Ministrów wchodzi

wszyscy ministrowie, a przewodniczy jej premier. Głos każdego z ministrów podlega zaprotokołowaniu, każda zaś sprawa rozstrzygana jest większością głosów. Premier przedkłada protokół obrad – podpisany przez obecnych na posiedzeniu ministrów – Królowi, który decyduje, czy zgadza się wprost z zaleceniami Rady Ministrów, czy też pragnie przedłożyć mu sprawę na posiedzeniu Rady Państwowej.

§ 19

(1) W stosunkach międzynarodowych Król działa w imieniu Królestwa, nie może jednak bez zgody Folketingu podjąć działań, w wyniku których miałyby być powiększone lub pomniejszone terytorium Królestwa, nie może też przyjąć żadnych zobowiązań, których wypełnienie wymaga współdziałania Folketingu lub które z innych powodów mają większe znaczenie; Król nie może też bez zgody Folketingu wypowiedzieć umowy międzynarodowej, która została przyjęta za zgodą Folketingu.

(2) Z wyjątkiem obrony przed zbrojnym atakiem na Królestwo bądź na duńskie siły zbrojne, Król bez zgody Folketingu nie może użyć siły wojskowej przeciwko żadnemu z państw obcych. Każdy środek użyty przez Króla w wykonaniu tego postanowienia winien być bezzwłocznie przedłożony Folketingowi. Jeśli Folketing nie obraduje, winien on być natychmiast zwołany.

(3) Folketing wyłoni ze swego grona Komitet Spraw Zagranicznych, którego rady rząd będzie zasięgał przed podjęciem każdej decyzji o poważniejszym znaczeniu dla polityki zagranicznej. Ustawa ureguje zasady dotyczące Komitetu Spraw Zagranicznych.

§ 20

(1) Uprawnienia przysługujące władzom Królestwa na podstawie niniejszej Konstytucji mogą być, w granicach przewidzianych ustawowo, przekazane organom międzynarodowym, utworzonym w drodze wzajemnego porozumienia z innymi państwami dotyczącego ustanowienia międzynarodowych zasad prawa i współpracy.

(2) Dla przyjęcia ustawy dotyczącej powyższego wymagana jest większość pięć szóstych ogółu deputowanych do Folketingu. Jeśli taka większość nie zostanie osiągnięta, ale uzyskana zostanie większość niezbędna dla przyjęcia ustawy zwykłej, i o ile zaaprobuje to rząd, ustawa przedkładana jest wyborcom do aprobaty lub odrzucenia, zgodnie z zasadami dotyczącymi referendum zawartymi w § 42.

§ 21

Król może inicjować ustawy i inne akty stanowione przez Folketing.

§ 22

Uchwalony przez Folketing projekt ustawy staje się obowiązującą ustawą, gdy uzyska sankcję królewską nie później niż w ciągu trzydziestu dni od jej ostatecznego uchwalenia. Król zarządza promulgację ustaw i gwarantuje ich wprowadzenie w życie.

§ 23

W razie nagłej potrzeby Król może, jeżeli Folketing nie jest w stanie się zebrać, ustanawiać tymczasowe przepisy prawne pod warunkiem, iż nie będą one sprzeczne z Konstytucją i że w każdym przypadku, bezzwłocznie po zebraniu się Folketingu, będą one przedłożone mu do aprobaty lub odrzucenia.

§ 24

Królowi przysługuje prawo łaski i udzielania amnestii. Król może ulaskawiać ministrów skazanych przez Najwyższy Trybunał Królestwa, pod warunkiem uzyskania zgody Folketingu.

§ 25

Król, sam lub za pośrednictwem odpowiednich organów rządowych, przyznaje szczególne pozwolenia lub wyjątki od obowiązujących ustaw, jakie były przewidziane na podstawie przepisów wydanych przed 5 czerwca 1849 r. albo też wprowadzone przez ustawę wydaną w czasie późniejszym.

§ 26

Król ma prawo bicia monety, zgodnie z ustawą.

§ 27

(1) Przepisy regulujące powoływanie funkcjonariuszy państwowych określi ustawa. Nikt nie może być mianowany funkcjonariuszem państwowym, o ile nie jest poddanym Króla Danii. Funkcjonariusze państwowi, mianowani przez Króla, składają uroczyste przyrzeczenie, że będą wiernie przestrzegać Konstytucji.

(2) Przepisy regulujące odwoływanie, przenoszenie i przeniesienie w stan spoczynku funkcjonariuszy państwowych określi ustawa, zob. jednak § 64.

(3) Funkcjonariusze państwowi, mianowani przez Króla, mogą być przenoszeni bez ich zgody pod wa-

runkiem, że nie poniosą oni uszczerbku w wynagrodzeniu pobieranym stosownie do stanowiska i urzędu, i że zostanie im zaoferowany wybór między proponowanym przeniesieniem a przejściem w stan spoczynku – zgodnie z ogólnymi zasadami i uregulowaniami.

Część IV **Folketing**

§ 28

Folketing składa się z jednej izby, liczącej nie więcej niż 179 członków, spośród których dwóch wybieranych jest na Wyspach Owczych i dwóch na Grenlandii.

§ 29

(1) Każdy z obywateli duńskich, który stale zamieszkuje w Królestwie i który osiągnął wiek wymagany dla prawa głosowania, określony w ustępie 2 niniejszego paragrafu, ma prawo głosowania w wyborach do Folketingu, o ile nie został uznany za niezdolnego do kierowania swymi sprawami. Ustawa określi, w jakich granicach skazanie bądź korzystanie z pomocy społecznej dla ubogich pociąga za sobą utratę prawa głosowania.

(2) Wymagany dla prawa wybierania wiek jest taki, jak określiło referendum przeprowadzone na podstawie ustawy z 25 marca 1953 r. Granica wieku wymaganego dla prawa wybierania może być w każdym czasie zmieniona przez ustawę. Stosowny projekt ustawy uchwalony przez Folketing otrzyma sankcję królewską tylko wówczas, gdy przepis o zmianie granicy wieku wyborczego zostanie poddany pod referendum zgodnie z § 42, ustęp 5, i wynik referendum nie przyniesie odrzucenia tegoż przepisu.

§ 30

(1) Każdy uprawniony do głosowania w wyborach do Folketingu może być wybrany na członka Folketingu, chyba że został skazany za czyn, który w oczach obywateli czyni go niegodnym członkostwa Folketingu.

(2) Funkcjonariusze państwowi, którzy zostali wybrani na członków Folketingu, nie są obowiązani ubiegać się o zgodę rządu na przyjęcie mandatu.

§ 31

(1) Deputowani do Folketingu są wybierani w powszechnym, bezpośrednim i tajnym głosowaniu.

(2) Szczegółowe przepisy o wykonywaniu prawa wyborczego określi ordynacja wyborcza, która gwarantując równość w reprezentowaniu zróżnicowanych poglądów wyborców, ustali w szczególności tryb przeprowadzania wyborów, a zwłaszcza postanowi, czy zasada reprezentacji proporcjonalnej realizowana będzie w powiązaniu z wyborami w okręgach jednomandatowych, czy też nie.

(3) W określaniu liczby mandatów przydzielonych każdemu z okręgów bierze się pod uwagę liczbę mieszkańców, liczbę wyborców i gęstość zaludnienia.

(4) Ordynacja wyborcza może przewidzieć szczegółowe przepisy odnoszące się do wyboru zastępców deputowanych i ich włączania w skład Folketingu, jak również procedurę, jaka winna być zastosowana, gdy należy przeprowadzić wybory uzupełniające.

(5) Ustawa może określić szczególne reguły dotyczące reprezentacji Grenlandii w Folketingu.

§ 32

(1) Deputowani do Folketingu wybierani są na cztery lata.

(2) Król może zarządzić nowe wybory w każdym czasie, co sprawia, że mandaty w istniejącym dotychczas Folketingu są nieobsadzone do czasu nowych wyborów. Wybory takie nie mogą jednakże zostać zarządzone po powołaniu nowego rządu, a przed przedstawieniem przez premiera jego programu Folketingowi.

(3) Premier może spowodować przeprowadzenie wyborów przed upływem kadencji Folketingu.

(4) Żaden mandat nie może pozostawać nieobsadzony do czasu nowych wyborów.

(5) Ustawa może określić szczególne reguły dotyczące powstawania i wygaśnięcia pełnomocnictw reprezentantów Wysp Owczych i Grenlandii w Folketingu.

(6) Z chwilą utraty zdolności do sprawowania mandatu przez deputowanego do Folketingu, jego mandat staje się nieważny.

(7) Po stwierdzeniu ważności wyboru każdy nowy deputowany składa uroczyste przyrzeczenie, że będzie wiernie przestrzegał Konstytucji.

§ 33

Folketing sam rozstrzyga o ważności wyboru każdego ze swych członków; decyduje też, czy członek utracił zdolność do pełnienia mandatu, czy też nie.

§ 34

Uprawnienia Folketingu są nienaruszalne. Każdy, kto atakuje jego bezpieczeństwo bądź wolność lub też kto wydaje, lub podporządkuje się rozkazom sprawdzającym takie zagrożenie, staje się winnym zbrodni stanu.

Część V

Funkcjonowanie Folketingu

§ 35

(1) Nowo wybrany Folketing zbiera się na posiedzenie o godzinie dwunastej w południe dwunastego powszedniego dnia po dniu wyborów, chyba że Król zwołał wcześniejsze posiedzenie.

(2) Bezpośrednio po stwierdzeniu ważności mandatów Folketing konstituuje się, wybierając Przewodniczącego i wiceprzewodniczących.

§ 36

(1) Rok obrad Folketingu rozpoczyna się w pierwszy wtorek października i trwa do pierwszego wtorku października następnego roku.

(2) W pierwszym dniu roku obrad o godzinie dwunastej w południe deputowani zbierają się na nową sesję Folketingu.

§ 37

Folketing zbiera się w miejscu, które jest siedzibą Rządu, z wyjątkiem okoliczności nadzwyczajnych, w których Folketing może zebrać się gdziekolwiek na terenie Królestwa.

§ 38

(1) Na pierwszym posiedzeniu w roku obrad premier zdaje sprawę z ogólnego stanu Królestwa oraz przedsięwzięć proponowanych przez Rząd.

(2) Sprawozdanie to staje się przedmiotem debaty generalnej.

§ 39

Przewodniczący Folketingu zwołuje jego posiedzenia, określając porządek dzienny. Przewodniczący winien zwołać posiedzenie Folketingu na pisemne żądanie co najmniej dwóch piątych deputowanych do Folketingu bądź premiera, określając porządek dzienny.

§ 40

Ministrowie z urzędu uprawnieni są do uczestniczenia w posiedzeniach Folketingu i do zabierania głosu w debacie, ilekroć uznają to za pożądane pod warunkiem, że szanować będą regulamin Folketingu. Są oni uprawnieni do głosowania tylko wówczas, gdy są deputowanymi do Folketingu.

§ 41

(1) Każdy z deputowanych do Folketingu ma prawo zgłaszania projektów ustaw i innych uchwał.

(2) Żadna ustawa nie może zostać uchwalona bez rozpatrzenia jej w trzech czytaniach przez Folketing.

(3) Dwie piąte deputowanych do Folketingu może zażądać od Przewodniczącego, by trzecie czytanie odbyło się nie wcześniej niż dwunastego dnia powszedniego po uchwaleniu projektu w drugim czytaniu. Żądanie takie musi być złożone na piśmie i podpisane przez zgłaszających je deputowanych. Wspomniane odroczenie uchwalenia projektu ustawy nie może dotyczyć projektów ustaw budżetowych, projektów ustaw o kredytach dodatkowych, projektów ustaw o prowizorium budżetowym, projektów ustaw o pożyczkach państwowych, o naturalizacji, o wywłaszczeniu, o podatkach pośrednich, a w razie nagłej potrzeby – projektów ustaw, których przyjęcie nie może być odroczone ze względu na ich cel.

(4) W przypadku nowych wyborów bądź zakończenia roku obrad, projekty ustaw i wnioski, które nie zostały w sposób ostateczny uchwalone, uznaje się za wygasłe.

§ 42

(1) W przypadku uchwalenia projektu ustawy przez Folketing, jedna trzecia deputowanych do Folketingu może w ciągu trzech dni roboczych od ostatecznego głosowania nad projektem ustawy zażądać od Przewodniczącego poddania projektu ustawy pod referendum. Żądanie takie musi być złożone na piśmie i podpisane przez zgłaszających je deputowanych.

(2) Z wyjątkiem przypadku wymienionego w ustępie 7, projekt ustawy, który ma być poddany referendum, por. ustęp 6, nie może uzyskać sankcji królewskiej przed upływem terminu określonego w ustępie 1 bądź przed przeprowadzeniem wspomnianego wyżej referendum.

(3) W przypadku zażądania referendum dotyczącego projektu ustawy, Folketing może – w ciągu pięciu dni powszednich od ostatecznego głosowania – uchwalić, że projekt ustawy ulega wycofaniu.

(4) Jeśli Folketing nie podejmie uchwały stosownie do ustępu 3, wiadomość o tym, że projekt ustawy ma być poddany pod referendum, winna być niezwłocznie przekazana premierowi, który postanawia o opublikowaniu projektu ustawy wraz z informacją o zarządzeniu referendum. Referendum przeprowadza się, zgodnie z zarządzeniem premiera, nie wcześniej niż w dwanaście i nie później niż w osiemnaście dni powszednich, licząc od opublikowania projektu ustawy.

(5) W referendum oddaje się głosy za i przeciw projektowi ustawy. Dla odrzucenia projektu ustawy, przeciw musi głosować większość wyborców biorących udział w głosowaniu i nie mniej niż trzydzieści procent wszystkich uprawnionych do głosowania.

(6) Projekty ustaw budżetowych, ustaw o kredytach dodatkowych, projekty: ustawy o prowizorium budżetowym, ustawy o pożyczkach państwowych, ustawy o funkcjonariuszach państwowych i ich nowelizacje, ustawy o naturalizacji, o wywłaszczeniach, o podatkach bezpośrednich i pośrednich, jak również projekty ustaw złożone celem uwolnienia się od zaciągniętych uprzednio zobowiązań traktatowych nie mogą być poddane pod referendum. Postanowienie to stosuje się także do projektów ustaw wymienionych w § 8, 9, 10 i 11 i do uchwał przewidywanych w § 19, o ile zostanie im nadana forma ustawy, chyba że odrębna ustawa postanowi, iż uchwały takie są poddawane pod referendum. Do poprawek do Konstytucji stosuje się postanowienia § 88.

(7) W razie nagłej potrzeby projekt ustawy, który może być poddany pod referendum, może uzyskać sankcję królewską bezpośrednio po uchwaleniu pod warunkiem, że zawiera odpowiednią klauzulę. Gdy, zgodnie z postanowieniem ustępu 1, jedna trzecia deputowanych do Folketingu zażąda referendum dotyczącego projektu ustawy uchwalonej przez Folketing lub ustawy, której już nadana została sankcja królewska, referendum takie będzie przeprowadzone stosownie do ustanowionych wyżej zasad. Jeśli ustawa zostanie w referendum odrzucona, Premier winien ogłosić wiadomość o tym bez zbędnej zwłoki, w każdym razie nie później niż w czternaście dni po przeprowadzeniu referendum. Z chwilą ogłoszenia tej wiadomości akt prawny traci moc.

(8) Ustawa wprowadzi szczegółowe postanowienia dotyczące przeprowadzania referendów; nadto określi ona zakres ich przeprowadzania na Wyspach Owczych i na Grenlandii.

§ 43

Żaden podatek nie może zostać nałożony, zmieniony lub zniesiony bez ustawy; nikt nie może być objęty poborem ani też nie można zaciągnąć pożyczki państwowej bez ustawy.

§ 44

(1) Żaden cudzoziemiec nie może być naturalizowany inaczej niż na podstawie ustawy.

(2) Ustawa określi zakres dopuszczalnego nabywania przez cudzoziemców na własność nieruchomości w Danii.

§ 45

(1) Projekt ustawy budżetowej na następny rok budżetowy winien być przedłożony Folketingowi nie później niż cztery miesiące przed rozpoczęciem roku budżetowego.

(2) Gdy przewiduje się, iż czytania projektu ustawy budżetowej nie zakończą się przed rozpoczęciem roku budżetowego, Folketingowi przedkłada się projekt ustawy o prowizorium budżetowym.

§ 46

(1) Podatki nie mogą być pobierane, dopóki Folketing nie uchwali ustawy budżetowej bądź też ustawy o prowizorium budżetowym.

(2) Nie wolno dokonywać żadnych wydatków poza przewidywanymi w uchwalonej przez Folketing ustawie budżetowej bądź w ustawie o kredytach dodatkowych, bądź też w ustawie o prowizorium budżetowym.

§ 47

(1) Sprawozdanie roczne z rachunków publicznych winno być przedstawione Folketingowi nie później niż w sześć miesięcy po upływie roku budżetowego.

(2) Folketing powołuje kilku kontrolerów finansowych. Kontrolerzy ci sprawdzają roczne sprawozdania z rachunków publicznych dla upewnienia się, czy zostały w nich ujęte wszystkie dochody państwa i czy nie został dokonany jakikolwiek wydatek poza przewidzianymi w ustawie budżetowej bądź też w innej ustawie o kredytach. Kontrolerzy wyposażeni są w prawo żądania każdej niezbędnej dla nich informacji oraz prawo dostępu do wszystkich niezbędnych dokumentów. Ustawa określi liczbę kontrolerów i ich obowiązki.

(3) Sprawozdanie z rachunków publicznych wraz z raportem kontrolerów przedkładane jest do decyzji Folketingowi.

§ 48

Folketing ustanawia swój regulamin, który określa porządek jego prac oraz przepisy porządkowe.

§ 49

Posiedzenia Folketingu są jawne. Na wniosek Przewodniczącego bądź takiej liczby deputowanych, jaką wskażą postanowienia regulaminu, bądź też na wniosek ministra może zostać zarządzone usunięcie osób postronnych; kwestię, czy posiedzenie jest jawne, czy też zamknięte, rozstrzyga Folketing bez przeprowadzania debaty.

§ 50

Uchwała może być ważnie podjęta, jeśli więcej niż połowa deputowanych do Folketingu obecnych jest na posiedzeniu i bierze udział w głosowaniu.

§ 51

Folketing może powoływać komisje spośród deputowanych dla zbadania spraw o znaczeniu ogólnym. Komisje takie uprawnione są do żądania ustnych i pisemnych informacji zarówno od osób prywatnych, jak i od władz publicznych.

§ 52

Wybór przez Folketing deputowanych zasiadających w komisjach oraz deputowanych mających wykonywać specjalne powinności dokonywany jest zgodnie z zasadą reprezentacji proporcjonalnej.

§ 53

Każdy deputowany może, za zgodą Folketingu, poddać pod dyskusję każdą sprawę o znaczeniu publicznym i żądać zajęcia wobec niej stanowiska przez ministrów.

§ 54

Petycje mogą być przedkładane Folketingowi jedynie za pośrednictwem jednego z deputowanych.

§ 55

Ustawa może przewidywać powołanie przez Folketing jednej lub dwóch osób nie będących deputowanymi celem nadzorowania państwowej administracji cywilnej i wojskowej.

§ 56

Deputowani do Folketingu kierują się wyłącznie własnymi przekonaniem i nie podlegają nakazom swoich wyborców.

§ 57

Żaden deputowany do Folketingu nie może być oskarżony ani w jakikolwiek sposób uwięziony bez zgody Folketingu, chyba że zostanie schwytany na gorącym uczynku. Żaden deputowany nie może za wystąpienie w Folketingu ponieść odpowiedzialności inaczej niż przed Folketingiem, chyba że Folketing wyrazi na to zgodę.

§ 58

Deputowani do Folketingu otrzymują wynagrodzenie, które zostaje określone w ordynacji wyborczej.

Część VI

Wymiar sprawiedliwości

§ 59

(1) Najwyższy Trybunał Królestwa³ składa się z piętnastu najstarszych stażem zwyczajnych sędziów Sądu Najwyższego Królestwa oraz z takiej samej liczby członków wybranych na okres sześciu lat przez Folketing, zgodnie z zasadą reprezentacji proporcjonalnej. Dla każdego z obieralnych członków Trybunału wybierany jest jeden lub większa liczba zastępców. Żaden z deputowanych Folketingu nie może być obrany członkiem Najwyższego Trybunału Królestwa ani też nie może działać jako członek Najwyższego Trybunału. Jeśli w rozpatrywaniu danej sprawy nie mogą uczestniczyć niektórzy sędziowie Sądu Najwyższego – członkowie Trybunału, w sprawie nie bierze udziału równa im liczba członków Trybunału powoływanych przez Folketing poczynając od najpóźniej obranego.

(2) Najwyższy Trybunał Królestwa wybiera spośród swoich członków Przewodniczącego.

(3) W sprawie toczącej się przed Najwyższym Trybunałem Królestwa wybrani przez Folketing członkowie zachowują swoje miejsca w Trybunale przez czas trwania tejże sprawy, jeśli nawet upłynął termin, na jaki zostali obrani.

(4) Ustawa określa przepisy szczegółowe o Najwyższym Trybunale Królestwa.

³ Najwyższy Trybunał Królestwa pełni w Danii rolę odpowiadającą typowym Trybunałom Stanu.

§ 60

(1) Najwyższy Trybunał Królestwa rozpatruje sprawy przeciw ministrom wniesione przez Króla lub Folketing.

(2) Król za zgodą Folketingu może oskarżyć przed Najwyższym Trybunałem Królestwa także inne osoby o przestępstwa, które uzna za szczególnie niebezpieczne dla państwa.

§ 61

Władza sądownicza podlega wyłącznie regulacji ustawowej. Nie będą tworzone sądy nadzwyczajne sprawujące władzę sądowniczą.

§ 62

Wymiar sprawiedliwości jest całkowicie niezależny od władzy wykonawczej. Odpowiednie w tej sprawie postanowienia określa ustawa.

§ 63

(1) Sądy uprawnione są do orzekania w każdej kwestii, która dotyczy zakresu kompetencji władzy wykonawczej, jakkolwiek nikt, kto kwestionuje akty tejże władzy, nie może – kierując sprawę do sądu – uniknąć czasowego podporządkowania się nakazom wydanym przez władzę wykonawczą.

(2) Sprawy dotyczące zakresu kompetencji władzy wykonawczej mogą być przez ustawę przekazane do właściwości jednego lub wielu sądów administracyjnych, których orzeczenia mogą być zaskarżane; odwołania od orzeczeń sądów administracyjnych podlegają rozstrzygnięciu przez Sąd Najwyższy Królestwa. Tryb postępowania odwoławczego określi ustawa.

§ 64

Sędziowie w wykonywaniu swych obowiązków kierują się wyłącznie ustawą. Sędziowie nie mogą być pozbawieni urzędu bez wyroku sądowego ani też przenoszeni wbrew swej woli, z wyjątkiem przypadków, gdy dokonywana jest reorganizacja sądownictwa. Sędzia, który ukończył sześćdziesiąt pięć lat, może być jednakże przeniesiony na emeryturę, ale bez utraty wynagrodzenia, które otrzymywał w chwili tego przeniesienia.

§ 65

(1) Czynności w postępowaniu sądowym winny być w możliwie najszerszych granicach jawne i ustne.

(2) W postępowaniu karnym uczestniczą ławnicy. Sprawy i formę, w jakich udział taki ma miejsce, a w szczególności, które sprawy karne rozpatrywane są z udziałem ławników, określi ustawa.

Część VII

Kościół

§ 66

Statut Kościoła Państwowego określa ustawa.

§ 67

Obywatelom gwarantuje się swobodę tworzenia wspólnot dla wyrażania wiary w Boga w sposób zgodny z ich przekonaniami, z zastrzeżeniem, że nie będzie nauczane ani podejmowane nic, co jest przeciwne porządkowi publicznemu i moralności.

§ 68

Nikt nie jest zobowiązany do osobistych świadczeń na rzecz wyznania innego niż to, do którego sam przystąpi.

§ 69

Zasady dotyczące wspólnot wyznaniowych nienależących do Kościoła Państwowego określi ustawa.

§ 70

Nikt z uwagi na przekonania religijne bądź pochodzenie nie może zostać pozbawiony możliwości pełnego korzystania z praw osobistych i politycznych ani też nie może z tego samego powodu unikać spełnienia jakiegokolwiek z powszechnych obowiązków obywatelskich.

Część VIII

Prawa obywateli

§ 71

(1) Wolność osobista jest nienaruszalna. Żaden obywatel duński nie może być w jakikolwiek sposób pozbawiony wolności z powodu przekonań politycznych bądź religijnych, bądź z uwagi na swe pochodzenie.

(2) Pozbawienie wolności nastąpić może tylko na podstawie ustawy.

(3) Każda osoba aresztowana winna być postawiona przed sędzią w ciągu dwudziestu czterech godzin.

Jeśli osoba aresztowana nie może być natychmiast uwolniona, sędzia w uzasadnionym nakazie wydanym tak wcześnie, jak to tylko jest możliwe, i nie później niż w ciągu trzech dni, zadecyduje, czy osoba ta ma być osadzona w więzieniu; w przypadkach zaś, gdy może być ona zwolniona za poręczeniem, określi on również charakter i wysokość takiego poręczenia. Od powyższych zasad ustawa może ustanowić odstępstwa w odniesieniu do Grenlandii w zakresie uznanym za niezbędny z uwagi na warunki lokalne.

(4) Orzeczenie wydane przez sędziego może być natychmiast zaskarżone przez zainteresowaną osobę do sądu wyższej instancji.

(5) Niedopuszczalne jest aresztowanie osoby, która popełniła czyn podlegający tylko karze grzywny lub aresztu poprawczego.

(6) Legalność pozbawienia wolności nieorzeczonego w procesie karnym, niesłużącego wykonaniu nakazów władzy sądowej i nieprzewidzianego przez ustawodawstwo dotyczące cudzoziemców, na żądanie osoby pozbawionej wolności lub innej osoby działającej w jej imieniu, podlega rozpatrzeniu przez sądy powszechne lub inny organ sądowy.

(7) Traktowanie osób określone w ustępie 6 pozostaje pod pieczęcią urzędu ustanowionego przez Folketing, do którego to urzędu osoby te mają prawo się zwracać.

§ 72

Mieszkanie jest nienaruszalne. Rewizja domowa, zajęcie i kontrola listów oraz innych dokumentów bądź też jakiegokolwiek innego rodzaju naruszenie tajemnicy dotyczącej korespondencji, łączności telegraficznej i telefonicznej nie może mieć miejsca poza przypadkami wynikającymi z nakazów sądowych i innymi szczególnymi wyjątkami przewidzianymi ustawowo.

§ 73

(1) Prawo własności jest nienaruszalne. Nikt nie może zostać zmuszony do wyrzeczenia się swej własności, chyba że wymaga tego interes publiczny. Może to nastąpić tylko wówczas, gdy przewiduje to ustawa i za pełnym odszkodowaniem.

(2) W przypadku uchwalenia ustawy dotyczącej wywłaszczenia nieruchomości, jedna trzecia deputowanych do Folketingu w ciągu trzech dni powszednich od jej uchwalenia może zażądać, by ustawa nie została przedłożona w celu uzyskania sankcji królewskiej do czasu przeprowadzenia nowych wyborów do

Folketingu i ponownego uchwalenia jej przez nowo wybrany Folketing.

(3) Kwestia legalności każdego aktu wywłaszczenia, jak też wysokości odszkodowania może być przedłożona sądom. Postępowanie dotyczące wysokości odszkodowania może być ustawowo przekazane do właściwości sądów ustanowionych do tego celu.

§ 74

Wszelkie ograniczenia wolnego i równego dostępu do zawodu niemające na względzie interesu publicznego podlegają ustawowemu zniesieniu.

§ 75

(1) W interesie publicznym winny być podjęte wysiłki dla zagwarantowania pracy każdemu zdolnemu do niej obywatelowi na warunkach, które zabezpieczają jego egzystencję.

(2) Każdy, kto nie jest zdolny do utrzymania siebie i osób pozostających pod jego pieczę, ma prawo do otrzymania pomocy społecznej, o ile nikt inny nie ponosi odpowiedzialności za jego i ich utrzymanie, i gdy spełni obowiązki nałożone przez ustawę w tym zakresie.

§ 76

Wszystkie dzieci w wieku szkolnym korzystają z bezpłatnego nauczania w szkołach podstawowych. Rodzice lub opiekunowie, którzy na własną rękę organizują dla swych dzieci lub podopiecznych nauczanie odpowiadające ogólnym standardom szkoły podstawowej, nie muszą umieszczać swych dzieci lub podopiecznych w szkołach typu publicznego.

§ 77

Każdy ma prawo do publicznego wyrażania swych poglądów drukiem, słowem oraz na piśmie, z zastrzeżeniem, że ponosi za nie odpowiedzialność prawnosądową. Cenzura i inne środki prewencyjne nigdy nie mogą być ponownie wprowadzone.

§ 78

(1) Obywatele mają prawo, bez uprzedniego zezwolenia, swobodnie tworzyć stowarzyszenia dla każdego legalnego celu.

(2) Stowarzyszenia używające przemocy bądź zmierzające do uzyskania swego celu przemocą, podżeganiem do użycia przemocy lub przez podobne karalne oddziaływanie na osoby o odmiennych przekonaniach, zostaną rozwiązane w trybie orzeczenia sądowego.

(3) Żadne stowarzyszenie nie może być rozwiązane mocą decyzji Rządu; stowarzyszenie może być natomiast zawieszone czasowo, o ile niezwłocznie zostaną podjęte czynności zmierzające do jego rozwiązania.

(4) Sprawy dotyczące rozwiązania stowarzyszeń o charakterze politycznym mogą być, bez specjalnego zezwolenia, przedłożone Sądowi Najwyższemu Królestwa.

(5) Ustawa określi skutki prawne rozwiązania stowarzyszenia.

§ 79

Obywatele mają prawo, bez uprzedniego zezwolenia, swobodnie brać udział w zgromadzeniach o niezbrojnym charakterze. Policja uprawniona jest do obecności na zebraniach publicznych. Zgromadzenia pod gołym niebem mogą zostać zakazane, gdy zachodzi obawa, że mogą one stworzyć zagrożenie dla spokoju publicznego.

§ 80

W przypadku rozruchów siły zbrojne winny nie podejmować akcji, dopóki nie zostaną zaatakowane, chyba że tłum, trzykrotnie wezwany w imieniu Króla i prawa do rozejścia się, zlekceważy to wezwanie.

§ 81

Zgodnie z zasadami, jakie ustali ustawa, każdy mężczyzna zdolny do noszenia broni obowiązany jest do osobistego udziału w obronie swego kraju.

§ 82

Prawo wspólnot samorządowych do samodzielnego kierowania swymi sprawami, pod nadzorem Państwa, określi ustawa.

§ 83

Wszelkie ustawowe przywileje związane ze szlachectwem, tytułami lub przynależnością stanową podlegają zniesieniu.

§ 84

Lenna, majoraty, fideikomisy i inne ograniczenia rodzinne dotyczące nieruchomości bądź mienia osobistego nie będą w przyszłości ustanawiane.

§ 85

Postanowienia § 71, 78 i 79 znajdują zastosowanie do sił zbrojnych tylko przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających z przepisów ustaw wojskowych.

Część IX **Prawa wyborcze**

§ 86

Wiek wyborców w wyborach lokalnych i parafialnych jest taki, jaki obowiązuje w danym czasie w wyborach do Folketingu. Na Wyspach Owczych i na Grenlandii wiek wybierających władze lokalne i parafialne jest określony w ustawie bądź w podstawie ustawy.

§ 87

Obywatele Islandii, którzy na podstawie Aktu o zniesieniu unii duńsko-islandzkiej korzystają z praw na równi z obywatelami Danii, będą nadal – na podstawie Konstytucji – korzystać z praw wynikających z obywatelstwa duńskiego.

Część X **Zmiana Konstytucji**

§ 88

Jeśli Folketing uchwalił projekt ustawy wprowadzającej nowe postanowienia konstytucyjne, a Rząd zamierza nadać dalszy bieg sprawie, zarządza się wybory nowego Folketingu. Jeżeli nowo wybrany Folketing przyjmie wspomniany projekt ustawy bez poprawek, to w ciągu sześciu miesięcy licząc od jego ostatniego uchwalenia, będzie on przedłożony wyborcom do aprobaty lub odrzucenia w głosowaniu bezpośrednim. Ustawa określi tryb tego głosowania. Jeśli większość osób uczestniczących w głosowaniu, a stanowiących co najmniej 40% ogółu uprawnionych do głosowania, wypowie się za uchwalonym przez Folketing projektem ustawy, i gdy uzyska on sankcję królewską, staje się integralną częścią Konstytucji.

Część XI **Wejście w życie Konstytucji**

§ 89

Konstytucja niniejsza wchodzi w życie bezzwłocznie, z tym że Rigsdag wybrany zgodnie z Konstytucją Królestwa Danii z 5 czerwca 1915 r. ze zmianami z 10 sierpnia 1920 r. działać będzie do wyborów powszechnych, jakie przeprowadzone zostaną zgodnie z zasadami zawartymi w części IV. Do czasu przeprowadzenia wyborów powszechnych postanowienia

ustanowione dla Rigsdagu w Konstytucji Królestwa Danii z 5 czerwca 1915 r., ze zmianami z 10 sierpnia 1920 r., pozostają w mocy.

Akt o sukcesji tronu **z 27 marca 1953 roku** **(Tekst ujednolicony⁴)**

Niniejszym ogłoszona zostaje ustawa o sukcesji tronu, w myśl ustawy nr 170 z dnia 27 marca 1953 r., ze zmianami wprowadzonymi na mocy ustawy nr 528 z dnia 12 czerwca 2009 r.

§ 1

Tron dziedziczą potomkowie rodu Króla Chrystiana X i Królowej Aleksandry.

§ 2

(1) W razie śmierci Króla lub rządzącej Królowej, tron dziedziczy syn lub córka rzeczzonego, z pierwszeństwem starszego dziecka przed młodszym.

(2) W razie śmierci jednego z dzieci Króla lub rządzącej Królowej, jego potomkowie zajmują miejsce zmarłego zgodnie z zasadami dziedziczenia w linii prostej oraz postanowieniami ustępu pierwszego niniejszego paragrafu.

§ 3

W razie śmierci Króla lub rządzącej Królowej bez pozostawienia potomstwa uprawnionego do dziedziczenia tronu, tron dziedziczy brat lub siostra rzeczzonego. Jeżeli Król lub rządząca Królowa ma kilkoro rodzeństwa lub w razie śmierci któregoś z rodzeństwa, stosuje się odpowiednio przepisy § 2.

§ 4

Jeśli nie ma uprawnionych do dziedziczenia tronu zgodnie z postanowieniami §§ 2 i 3, tron przechodzi na najbliższą w kolejności dziedziczenia linię boczną

⁴ Ogłoszenie ustawy o sukcesji tronu. Niniejszym ogłoszona zostaje ustawa o sukcesji tronu, w myśl ustawy nr 170 z dnia 27 marca 1953 r. ze zmianami wprowadzonymi na mocy ustawy nr 528 z dnia 12 czerwca 2009 r. Podstawę przekładu niniejszego Aktu stanowił tekst w języku duńskim Tronfølge Lov af 27 marts 1953 ogłoszony w oficjalnym organie publikacyjnym Danii „Lovtidende for Kongeriget Danmark” [cz.] w 1953 r. nr XVII, lov [ustawa] nr 170. W toku prac nad przekładem uzupełniająco korzystano z angielskiej i niemieckiej wersji aktu (przypr. red.).

potomków rodu Króla Christiana X i Królowej Aleksandry, zgodnie z zasadami dziedziczenia w linii prostej i odpowiednio z pierwszeństwem starszych przed młodszymi, jak przewidują §§ 2 i 3.

§ 5

(1) Tylko dzieci zrodzone z legalnego związku małżeńskiego mają prawo sukcesji tronu.

(2) Do zawarcia związku małżeńskiego przez Króla lub rządzącą Królową wymagana jest zgoda Folketingu.

(3) Jeśli osoba uprawniona do dziedziczenia tronu zawrze związek małżeński bez zgody Króla lub rządzącej Królowej, udzielonej na forum Rady Państwowej, traci ona prawo sukcesji dla siebie i dla dzieci zrodzonych z takiego małżeństwa oraz dla ich potomstwa.

§ 6

Postanowienia §§ 2–5 stosuje się odpowiednio w przypadku abdykacji Króla lub rządzącej Królowej.

§ 7

Niniejsza ustawa wchodzi w życie jednocześnie z Konstytucją Królestwa Danii z dnia 5 czerwca 1953 r.

Ustawa nr 528 z dnia 12 czerwca 2009 r. obejmuje następujące postanowienia, wchodzące w życie:

§ 2

Ustawa wchodzi w życie dzień po jej ogłoszeniu w Lovtidende.